



Förordningsmotiv

Förordning om ändring i artskyddsförordningen (2007:845)

Fm 2022:5

Utfärdad den 16 juni 2022

Regeringen föreskriver¹ i fråga om artskyddsförordningen (2007:845)

dels att rubriken närmast före 4 § ska utgå,

dels att nuvarande 4 § ska betecknas 4 a §,

dels att den nya 4 a § och 14 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 4 §, och närmast före 4 och 4 a §§ nya rubriker av följande lydelse,

dels att det närmast före 7 § ska införas en ny rubrik som ska lyda ”Fridlysning av växter”.

Fridlysning av fåglar

4 § Det är förbjudet att

1. avsiktligt fånga eller döda vilda fåglar,
2. avsiktligt förstöra eller skada vilda fåglars bon eller ägg eller bortföra sådana fåglars bon,
3. samla in vilda fåglars ägg, även om de är tomma, och
4. avsiktligt störa vilda fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfödningssperiod, om inte störningen saknar betydelse för att
 - a) bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredsställande nivå, särskilt utifrån ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller
 - b) återupprätta populationen till den nivån.

Förbudet gäller inte jakt efter fåglar. I fråga om sådan jakt finns bestämmelser med motsvarande innebörd i jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905).

Fridlysning av andra djur än fåglar

4 a § Det är förbjudet att, i fråga om sådana vilt levande djurarter som har markerats med N eller n i bilaga 1,

1. avsiktligt fånga eller döda djur,
2. avsiktligt störa djur, särskilt under djurens parnings-, uppfödningss-, övervintrings- och flyttperioder,

¹ Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 16 juni 2022 (regeringens förordningsmotiv 2022:5). Jfr rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, i lydelsen enligt rådets direktiv 2013/17/EU av den 13 maj 2013 om anpassning av vissa direktiv på miljöområdet med anledning av Republiken Kroatiens anslutning, Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1010 av den 5 juni 2019 om samordning av rapporteringsskyldigheter inom miljöanknuten lagstiftning och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 166/2006 och (EU) nr 995/2010, Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/49/EG, 2004/35/EG, 2007/2/EG, 2009/147/EG och 2010/63/EU, rådets förordningar (EG) nr 338/97 och (EG) nr 2173/2005 samt rådets direktiv 86/278/EEG.

3. avsiktligt förstöra eller samla in ägg i naturen, och
4. skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.

Förbudet gäller alla levnadsstadier hos djuren.

Förbudet gäller inte jakt efter däggdjur. I fråga om sådan jakt finns bestämmelser med motsvarande innebörd i jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905). Förbudet gäller inte heller fiske. I fråga om fiske finns bestämmelser med motsvarande innebörd i förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen.

14 § Länsstyrelsen får i det enskilda fallet ge dispens från förbuden i 4–5 och 7 §§ som avser länet eller en del av länet.

En dispens får ges endast om

1. det inte finns någon annan lämplig lösning,
2. dispensen inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, och
3. dispensen behövs
 - a) för att skydda vilda djur eller växter eller bevara livsmiljöer för sådana djur eller växter,
 - b) för att undvika allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom,
 - c) av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse,
 - d) för forsknings- eller utbildningsändamål,
 - e) för återinplantering eller återinförsel av arten,
 - f) för den uppfödning av en djurart eller den artificiella förökning av en växtart som krävs för återinplantering eller återinförsel enligt e, eller
 - g) för att under strängt kontrollerade förhållanden selektivt och i liten omfattning tillåta insamling och förvaring av vissa exemplar i en liten mängd.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 2022.

På regeringens vägnar

ANNIKA STRANDHÄLL

Maria Jonsson
(Miljödepartementet)

4 § *Det är förbjudet att*

1. avsiktligt fånga eller döda vilda fåglar,
 2. avsiktligt förstöra eller skada vilda fåglars bon eller ägg eller bortföra sådana fåglars bon,
 3. samla in vilda fåglars ägg, även om de är tomma, och
 4. avsiktligt störa vilda fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfödningssperiod, om inte störningen saknar betydelse för att
 - a) bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredsställande nivå, särskilt utifrån ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller
 - b) återupprätta populationen till den nivån.
- Förbudet gäller inte jakt efter fåglar. I fråga om sådan jakt finns bestämmelser med motsvarande innebörd i jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905).*

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om fridlysning av vilda fåglar och motsvarar i dessa delar i huvudsak den tidigare 4 § (nuvarande 4 a §), som före de nu genomförda ändringarna innehöll bestämmelser om fridlysning av såväl vilda fåglar som vissa andra vilt levande djurarter.

Första stycket innehåller en uppräkningslista av de förbud som gäller i fråga om vilda fåglar.

Första punkten motsvarar förbudet i den tidigare 4 § första stycket 1 och genomför artikel 5 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar, senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1010 av den 5 juni 2019 om samordning av rapporteringsskyldigheter inom miljöanknuten lagstiftning och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 166/2006 och (EU) nr 995/2010, Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/49/EG, 2004/35/EG, 2007/2/EG, 2009/147/EG och 2010/63/EU, rådets förordningar (EG) nr 338/97 och (EG) nr 2173/2005 samt rådets direktiv 86/278/EEG (fågeldirektivet).

Andra punkten motsvarar delvis förbudet i den tidigare 4 § första stycket 3, men innehåller dessutom förbud mot att skada vilda fåglars ägg och mot att förstöra, skada eller bortföra vilda fåglars bon. Trots att förbuden som gäller fåglars bon inte har någon direkt motsvarighet i den tidigare 4 §, får förbudet att ”skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats” i den tidigare 4 § första stycket 4 anses ha omfattat sådana förbud. Andra punkten genomför artikel 5 b i fågeldirektivet.

Tredje punkten motsvarar i huvudsak förbudet att samla in ägg i den tidigare 4 § första stycket 3. Till skillnad från den tidigare bestämmelsen är förbudet inte begränsat till avsiktlig insamling. Av den nya bestämmelsen framgår att förbudet även gäller insamling av tomma ägg. Tredje punkten genomför förbudet att samla in ägg i artikel 5 c i fågeldirektivet.

Fjärde punkten motsvarar i huvudsak förbudet i den tidigare 4 § första stycket 2 men det förtydligas att förbudet mot att störa vilda fåglar särskilt gäller under deras häcknings- och uppfödningssperiod. Förbudet är inte begränsat till fåglarnas häcknings- och uppfödningssperiod, vilket även framgår av EU-domstolens praxis (se bl.a. dom Europeiska kommissionen mot Republiken Polen, i mål C-441/17, EU:C:2018:255, punkt 252). Fjärde punkten genomför artikel 5 d i fågeldirektivet. EU-domstolens uttalande att förbuden i artikel 5 b och d i fågeldirektivet främst syftar till att skydda häcknings- och rastplatserna för de fåglar som omfattas av direktivet (dom Europeiska kommissionen mot Republiken Polen, i mål C-441/17, EU:C:2018:255, punkt 251–252) har betydelse vid tolkningen av förbudet att störa fåglar. Den fjärde punkten måste även tolkas i ljuset av att

medlemsstaterna enligt artikel 4.4 andra meningen i fågeldirektivet även utanför sådana skyddsområden som utpekats enligt direktivet ska ”sträva efter att undvika förorening och försämring av livsmiljöer”. Således kan även negativ påverkan på en livsmiljö utgöra en störning. Av den fjärde punkten framgår vidare att förbudet mot att störa vilda fåglar inte gäller om störningen saknar betydelse för att bibehålla eller återupprätta populationen på en tillfredsställande nivå särskilt utifrån ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov. Därigenom genomförs den begränsning av störningsförbudet som regleras i artikel 5 d andra ledet i fågeldirektivet. Exempel på omständigheter som kan tala för att nivån inte kan anses vara tillfredsställande är att den aktuella fågelarten är nationellt rödlistad, finns upptagen på fågeldirektivets bilaga 1 eller att populationen har genomgått en konstaterad kraftig minskning. Ytterst är det EU-domstolen som tolkar fågeldirektivet och innebörden av undantaget.

Såvitt gäller innebörden av ”avsiktligt” i förbuden i artikel 5 b och d i fågeldirektivet, har EU-domstolen (dom Europeiska kommissionen mot Republiken Polen, i mål C-441/17, EU:C:2018:255, punkt 258–259) i fråga om fåglar som är förtecknade i bilaga I till fågeldirektivet, uttalat att medlemsstaterna är skyldiga att se till ”att förbudet mot att avsiktligt förstöra eller skada [fåglars] bon och ägg eller bortföra deras bon eller att avsiktligt störa dem, särskilt under deras häcknings- och uppfödningstid,” efterlevs i samband med aktiva skogsbruksåtgärder, dvs. även åtgärder som inte har till syfte att orsaka den förbjudna påverkan.

Om syftet är ett annat än att förstöra, skada eller bortföra bör dock förbuden enligt artikel 5 b i fågeldirektivet gälla enbart i den utsträckning detta är nödvändigt för att i den mening som avses i artikel 2 i samma direktiv bibehålla eller återupprätta populationen av dessa arter på en nivå som svarar särskilt mot ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, med hänsyn till ekonomiska krav och rekreationsbehov. Motsvarande resonemang bör även kunna föras när det gäller förbudet enligt artikel 5 a. Ytterst är det EU-domstolen som tolkar fågeldirektivet och innebörden av begreppet ”avsiktligt”.

Andra stycket motsvarar vad som gäller i fråga om jakt efter fåglar enligt den tidigare 4 § tredje stycket första och andra meningarna.

4 a § *Det är förbjudet att, i fråga om sådana vilt levande djurarter som har markerats med N eller n i bilaga 1,*

1. avsiktligt fånga eller döda djur,
2. avsiktligt störa djur, särskilt under djurens parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder,

3. avsiktligt förstöra eller samla in ägg i naturen, och

4. skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar.

Förbudet gäller alla levnadsstadier hos djuren.

Förbudet gäller inte jakt efter däggdjur. I fråga om sådan jakt finns bestämmelser med motsvarande innebörd i jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905). *Förbudet* gäller inte heller fiske. I fråga om fiske finns bestämmelser med motsvarande innebörd i förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen.

Paragrafen, som får en ny beteckning, innehåller fridlysningsbestämmelser och ändras på så sätt att den inte längre gäller vilda fåglar utan enbart sådana vilt levande djurarter som har markerats med N eller n i bilaga 1. Övriga ändringar är redaktionella.

14 § Länsstyrelsen får i det enskilda fallet ge dispens från förbuden i 4–5 och 7 §§ som avser länet eller en del av länet.

En dispens får ges endast om

- 1. det inte finns någon annan lämplig lösning,*
- 2. dispensen inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, och*
- 3. dispensen behövs*
 - a) för att skydda vilda djur eller växter eller bevara livsmiljöer för sådana djur eller växter,*
 - b) för att undvika allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom,*
 - c) av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse,*
 - d) för forsknings- eller utbildningsändamål,*
 - e) för återinplantering eller återinförsel av arten,*
 - f) för den uppfödning av en djurart eller den artificiella förökning av en växtart som krävs för återinplantering eller återinförsel enligt e, eller*
 - g) för att under strängt kontrollerade förhållanden selektivt och i liten omfattning tillåta insamling och förvaring av vissa exemplar i en liten mängd.*

Paragrafen, som delas in i två stycken, innehåller bestämmelser om dispens från förbuden i de fridlysningsbestämmelser som genomför fågeldirektivets och art- och habitatdirektivets bestämmelser om artskydd. Som en följd av att fridlysningsbestämmelserna i den tidigare 4 § delas upp i två paragrafer, 4 och 4 a §§, ändras paragrafhänvisningen i *första stycket*. Ändringarna i andra stycket är redaktionella.